УДК 336.1/.5:631.16:658.14/.17 **doi: 10.20998/2313-8890.2026.02.12**

Шерстюк Олександр Валерійович, кандидат технічних наук, докторант Інституту тваринництва НААН України, +38(068)606-63-33, oleksandr.sherstiuk@online.ua, ORCID ID: 0009-0008-6426-3738
Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
вул. Тваринників, 1-А, м. Харків, Харківська область, 61026 (Кулиничі)

СТРАТЕГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Анотація. *Сільськогосподарський сектор економіки України залишається критично важливою опорою національної продовольчої безпеки та експортного потенціалу. Однак сучасний економічний ландшафт, що характеризується високою собівартістю виробництва, втратою активів та обмеженим доступом до традиційного капіталу, вимагає глибокого переосмислення стратегій фінансового менеджменту. Ефективна мобілізація фінансових ресурсів сьогодні є не просто умовою зростання, а передумовою операційного виживання та інклюзивного відновлення.*

У дослідженні використано системний підхід для аналізу структури фінансування агросектору із застосуванням статистичних методів оцінки регіонального розподілу кредитів та порівняльного аналізу ефективності програм державної підтримки. Фінансові індикатори, такі як ліквідність, автономія та рентабельність, розглядаються через призму галузевих ризиків та факторів сезонності.

Дослідження ідентифікує суттєві зміни у структурі фінансування агровиробників. Хоча власні кошти (нерозподілений прибуток) залишаються фундаментом незалежності, їхньої достатності для масштабної модернізації стало менше через зростання витрат. Виявлено критичну залежність від програми «Доступні кредити 5-7-9 %», особливо в таких регіонах, як Одеська та Вінницька області. Аналіз регіональних даних свідчить про високу концентрацію кредитного капіталу в Київській області, тоді як інші регіони демонструють різний ступінь залежності від державних гарантій. Ключовим висновком є триваюча цифровізація фінансових інструментів, зокрема перехід аграрних розписок у цифрову форму (Законопроєкт № 9266), що суттєво знижує трансакційні витрати та підвищує прозорість.

Для забезпечення довгострокової стійкості аграрні підприємства повинні балансувати між кредитами з державною підтримкою та інноваційними джерелами фінансування, такими як міжнародні гранти (ARISE) та цифрові аграрні розписки. Запропонована система ключових показників ефективності (KPI), орієнтована на співвідношення рентабельності та середньозваженої вартості капіталу (WACC), створює надійну основу для моніторингу фінансового стану та залучення інвестицій для післявоєнної відбудови.

Ключові слова*: виробничий потенціал, фінансова стійкість, банківське кредитування, державна підтримка, програма «5-7-9 %», цифрові аграрні розписки, інклюзивне відновлення, ліквідність, WACC, агропромисловий комплекс.*

Sherstiuk Oleksandr, PhD (technical sciences), doctoral student, Livestock Farming Institute ot the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, +38(068)606-63-33, oleksandr.sherstiuk@online.ua, ORCID ID: 0009-0008-6426-3738
Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine
1-A Tvarynnykyv Street, Kharkiv, Kharkiv region, 61026 (Kulynichi)

STRATEGIC TRANSFORMATION OF THE FINANCIAL POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES UNDER ECONOMIC INSTABILITY

Abstract. *The agricultural sector of Ukraine's economy remains a critical pillar of national food security and export potential. However, the current economic landscape, characterized by high production costs, asset losses, and limited access to traditional capital, necessitates a profound re-evaluation of financial management strategies. The effective mobilization of financial resources is no longer just a condition for growth but a prerequisite for operational survival and inclusive recovery.*

This study proposes a systematic approach to analyze the structure of agricultural financing, utilizing statistical methods to evaluate regional credit distribution and comparative analysis to assess the efficiency of state support programs. Financial indicators such as liquidity, autonomy, and profitability are examined through the lens of industry-specific risks and seasonality.

The research identifies a significant shift in the financing mix of agricultural producers. While internal funds (retained earnings) remain the foundation of independence, their sufficiency for large-scale modernization has declined due to rising costs. The study highlights a critical dependence on the «Affordable Loans 5-7-9 %» program, particularly in regions like Odesa and Vinnytsia. Analysis of regional data reveals a high concentration of credit capital in the Kyiv region, while other areas show varying degrees of reliance on state guarantees. A key finding is the ongoing digitalization of financial instruments, specifically the transition of agrarian receipts into digital forms (Draft Law No. 9266), which significantly reduces transaction costs and enhances transparency.

To ensure long-term resilience, agricultural enterprises must balance state-supported credit with innovative funding sources such as international grants (ARISE) and digital agrarian receipts. The proposed system of key performance indicators (KPIs), centered on the relationship between profitability and the Weighted Average Cost of Capital (WACC), provides a robust framework for monitoring financial health and securing investment for post-war reconstruction.

Keywords*: agricultural potential, financial stability, bank lending, state support, «5-7-9 %» program, digital agrarian receipts, inclusive recovery, liquidity, WACC, agro-industrial complex.*

Постановка проблеми. Сільськогосподарський сектор України історично відіграє роль фундаментального стабілізатора національної економіки, забезпечуючи значну частку валютних надходжень та гарантуючи глобальну продовольчу безпеку. В умовах сучасних турбулентних процесів, зумовлених як внутрішніми трансформаціями, так і зовнішніми шоками, питання ефективного функціонування аграрних підприємств виходить за межі суто галузевих інтересів, стаючи об'єктом стратегічного державного значення. Центральним елементом цієї системи є виробничий потенціал – складна, багаторівнева сукупність ресурсів, здатність яких до ефективної реалізації визначає не лише життєздатність окремого господарства, а й стійкість усього агропромислового комплексу (АПК).

Результативність системи управління фінансуванням цього потенціалу є критичним фактором, оскільки аграрне виробництво характеризується високим ступенем ризику, сезонністю та залежністю від природно-кліматичних умов.

Повномасштабна військова агресія, що триває з 2022 року, додала до цього переліку безпрецедентні виклики: руйнування матеріально-технічної бази, замінування угідь, блокування логістичних шляхів та критичний дефіцит обігових коштів. У такому контексті традиційні підходи до фінансового менеджменту вимагають докорінного перегляду на користь гнучких, інноваційних та цифрових механізмів, здатних забезпечити безперервність відтворення виробничих ресурсів.

Управління фінансуванням виробничого потенціалу передбачає не лише пошук та залучення капіталу, а й формування оптимальної структури джерел фінансування, що дозволяє мінімізувати вартість капіталу при одночасному забезпеченні необхідного рівня фінансової незалежності та безпеки. Сучасні дослідження вказують на те, що результативність такої системи повинна оцінюватися через призму сталого розвитку (ESG), враховуючи екологічні наслідки господарювання та соціальну відповідальність бізнесу. Це особливо актуально в умовах європейської інтеграції України, де доступ до фінансових ресурсів дедалі частіше пов’язується із дотриманням стандартів зеленої таксономії та кліматичної стійкості. Таким чином, дослідження результативності управління фінансуванням виробничого потенціалу є багатоаспектною проблемою, що вимагає синтезу теоретичних положень економічної науки та практичних результатів функціонування аграрного сектору в екстремальних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування та використання виробничого потенціалу сільського господарства, а також механізмів його фінансового забезпечення, є об’єктом тривалих наукових дискусій. Фундаментальні засади теорії виробничого потенціалу в українській економічній думці були закладені у працях П. Т. Саблука. Науковець обґрунтував стратегічні напрями бюджетної підтримки сільського господарства, акцентуючи увагу на необхідності диференційованого підходу до різних виробничих укладів та впровадження середньострокового бюджетного планування [1]. Його внесок полягає у розробці цілісної концепції аграрного

устрою, який поєднує розвиток конкурентоспроможного виробництва із соціально-економічним відродженням сільських територій [2].

Важливе значення для розуміння взаємозв'язку між ефективністю функціонування складових АПК та національною продовольчою безпекою мають дослідження вчених, які наголошують на необхідності нерозривного зв'язку всіх ланок агропромислового ланцюга та важливості максимальної віддачі від кожної одиниці виробничого потенціалу для досягнення економічної стійкості держави [3]. Питання структуризації виробничо-ресурсного потенціалу детально висвітлено у роботі Ю. С. Гринчука, який виділяє матеріальні, трудові, фінансові та нематеріальні ресурси як ключові компоненти, що потребують модернізації на інноваційних засадах. Дослідник акцентує увагу на «ресурсній концепції» управління, яка передбачає пошук напрямів максимальної віддачі від наявної бази ресурсів [4].

Механізми фінансового регулювання аграрного сектору як комплексної системи досліджували Г. Мазур та ін. Їх розробки стосуються оптимізації бюджетно-податкового, грошово-кредитного та цінового регулювання, що в сукупності створює сприятливе середовище для сталого розвитку галузі в умовах глобалізації Дослідники розглядають питання порівняльної ефективності фінансового менеджменту в Україні, Польщі та Казахстані, ідентифікують фактори фінансової стабільності та вказують на переваги інтеграції в ринки ЄС як стимул для покращення фінансової дисципліни [5].

Сучасний стан фінансової діяльності агропідприємств в умовах воєнного стану аналізується у працях І. В. Олександренко, яка обґрунтовує потребу в альтернативних методах фінансування (лізинг, державна підтримка) через неможливість повної самоокупності розширеного відтворення [6].

Проблематика цифрової трансформації аграрних фінансів та впровадження FinTech-інструментів стала центральною темою досліджень Caputo V. та Reardon T., які доводять, що цифрове інклюзивне фінансування здатне суттєво полегшити фінансові обмеження для агробізнесу під час технологічної модернізації [7].

Оцінка економічної безпеки малих агропідприємств через інструменти фінансового аналізу представлена у дослідженнях, де підкреслюється роль сільськогосподарських дорадчих служб у підтримці фермерів при підготовці документів для отримання кредитів та грантів [8]. Питання інтеграції ESG-критеріїв та регенеративного землеробства у фінансові стратегії досліджуються у звітах міжнародних організацій та роботах сучасних науковців, що вказують на зростаючу роль кліматичного фінансування [9]. Теоретичну сутність виробничого потенціалу через ресурсний, структурний та цільовий підходи глибоко проаналізувала Ю. Карась [10].

Мета статті. Метою статті є комплексне дослідження результативності існуючої системи управління фінансуванням виробничого потенціалу аграрних підприємств, виявлення ключових бар'єрів у залученні капіталу в умовах макроекономічної нестабільності та обґрунтування перспективних моделей фінансового забезпечення, заснованих на інноваційних інструментах, цифровізації та принципах сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Виробничий потенціал аграрного підприємства не є статичною величиною; це динамічна система, що відображає здатність суб'єкта господарювання до створення доданої вартості за певного рівня ресурсного забезпечення. В економічній науці домінують три підходи до його визначення:

1. Ресурсний підхід, згідно з яким потенціал – це проста сукупність наявних матеріальних, земельних та трудових ресурсів;

2. Структурний підхід, що розглядає потенціал як систему взаємопов'язаних елементів, де ефективність цілого перевищує суму його частин (синергія);

3. Цільовий підхід, де потенціал оцінюється як здатність підприємства досягати стратегічних цілей за умови оптимального використання ресурсів у мінливому середовищі [10].

Для аграрного сектору специфіка потенціалу полягає у вирішальній ролі земельних ресурсів, які формують до 70 % його загальної потужності. Проте без відповідного фінансового забезпечення ці ресурси залишаються пасивними.

Фінансова компонента виробничого потенціалу виконує роль «палива», що активізує матеріально-технічну базу та залучає кваліфікований трудовий капітал [4].

Математично взаємодію елементів потенціалу можна представити як функцію:

$$P = f(L, M, T, F, I),$$

де L – земельні ресурси; M – матеріально-технічна база; T – трудовий потенціал; F – фінансові ресурси; I – інноваційна складова (нематеріальні активи, цифрові технології) [11].

Результативність управління цією системою визначається здатністю менеджменту забезпечити такий обсяг та структуру фінансування, який би гарантував не лише просте, а й розширене відтворення всіх компонентів.

Система управління фінансуванням агропідприємств базується на комбінації внутрішніх та зовнішніх джерел. Проте в період 2020–2025 років ця структура зазнала суттєвої деформації під впливом пандемії COVID-19, лібералізації ринку землі та повномасштабної війни. Основні характеристики джерел фінансування потенціалу аграрних підприємств на сучасному етапі подано в табл. 1.

Таблиця 1 – Характеристика джерел фінансування потенціалу аграрних підприємств в сучасних умовах

Джерело фінансування	Роль у структурі потенціалу	Сучасний стан та тенденції
Власні кошти (Прибуток)	Фундамент фінансової незалежності	Недостатній рівень для модернізації через ріст собівартості та втрати активів
Банківські кредити	Джерело поповнення обігових коштів та інвестицій	Критична залежність від державних гарантій та компенсацій відсотків
Державна підтримка	Стабілізатор галузі у критичні періоди	Перехід від прямих дотацій до пільгового кредитування (програма 5-7-9 %)
Міжнародні гранти та ARISE	Джерело інклюзивного відновлення	Фінансування малих фермерів через Світовий банк та міжнародні донори
Аграрні розписки	Залучення ресурсів під майбутній врожай	Перехід у цифрову форму (Законопроєкт № 9266) для полегшення обігу

Джерело: розроблено автором за [12; 13].

Аналіз показує, що навіть прибуткові підприємства сьогодні не здатні самостійно фінансувати масштабну технологічну модернізацію. Висока вартість основних засобів та необхідність швидкого оновлення парку техніки в умовах війни роблять зовнішнє фінансування безальтернативним. Водночас, ризики, пов'язані з фізичним знищенням активів, роблять комерційні банки обережними, що посилює роль держави як «кредитора останньої надії» через механізми портфельних гарантій [14].

У 2024–2025 роках програма «Доступні кредити 5-7-9 %» стала стержнем системи фінансування аграрного сектору України. Вона дозволила знівелювати дефіцит ліквідності під час посівних та збиральних кампаній, що безпосередньо вплинуло на збереження виробничого потенціалу територій, які не перебувають під окупацією.

За статистичними даними, результативність програми у 2024 році характеризується наступними показниками:

- Майже 104,5 млрд грн загальних банківських кредитів отримали 13 088 агрогосподарств.
- З них за програмою «5-7-9 %» – 46,9 млрд грн для 8 750 господарств.
- На кінець грудня 2024 року частка аграріїв у загальному обсязі пільгових кредитів бізнесу залишалася однією з найбільших [14].

Ефективність управління фінансуванням на регіональному рівні у 2024 році відображена у табл. 2:

Таблиця 2 – Регіональна структура банківського кредитування аграрного сектору України

Регіон	**Обсяг залучених кредитів (млрд грн)**	**Кількість підприємств**	**Частка за програмою «5-7-9 %» (млрд грн)**
Київська обл.	21,7	1251	5,7
Дніпропетровська обл.	7,5	946	2,7
Вінницька обл.	7,4	1297	4,1
Кіровоградська обл.	6,7	1551	3,7
Одеська обл.	6,0	1133	4,0

Джерело: розроблено автором за [14].

Важливо підкреслити, що з початку 2025 року програма стала більш таргетованою: кредитування здійснюється за умови реєстрації у Державному аграрному реєстрі (ДАР), що дозволяє державі краще контролювати результативність використання коштів та забезпечувати доступ до ресурсів мікро- та малим виробникам. За перші тижні 2025 року аграрії вже встигли залучити 19,1 млрд грн пільгових коштів, що свідчить про високу адаптивність системи до умов нового сезону [14].

Традиційні моделі фінансування, засновані на заставі твердих активів, поступово вичерпують свій ресурс результативності через високі трансакційні витрати та асиметрію інформації між банком і фермером [15]. Новим етапом розвитку системи управління стають цифрові інклюзивні фінанси та FinTech-рішення.

1. Цифрове інклюзивне фінансування: Дослідження показують, що використання великих даних (Big Data) та супутникового моніторингу посівів дозволяє банкам оцінювати кредитний ризик без виїзду на місце, що критично важливо для зон поблизу бойових дій. Це знижує відсоткові ставки та розширює коло отримувачів кредитів.

2. Електронні аграрні розписки: Перехід від паперових до електронних розписок (неемісійних цінних паперів) відкриває шлях до залучення коштів не лише від банків, а й від трейдерів, постачальників ресурсів та інвесторів на ринках капіталу. Можливість використання майбутнього врожаю або навіть живих тварин як застави значно підвищує фінансову гнучкість господарства.

3. Змішане фінансування (Blended Finance): Ця модель передбачає використання донорських коштів (grant capital) для покриття перших збитків або субсидування ризику, що дозволяє комерційному капіталу заходити у проєкти, які раніше вважалися занадто ризикованими. У 2024 році це стало ключовим для фінансування енергосервісу та переробки агропродукції [7].

Цифровізація також дозволяє автоматизувати фінансовий контролінг. Впровадження ERP-систем та смарт-контрактів на основі блокчейну підвищує прозорість бізнес-процесів, що є необхідною умовою для виходу українських

агропідприємств на міжнародні ринки запозичень [5].

У сучасному глобальному контексті результативність системи управління фінансуванням не може вимірюватися лише прибутком. Поняття «результативності» розширюється до екологічної та кліматичної стійкості.

Згідно з таксономією ЄС, фінансування аграрного сектору повинно відповідати критерію DNSH (Do No Significant Harm – не завдавай значної шкоди). Це означає, що результативним управлінням вважається таке, яке спрямовує кошти на:

– стійкість систем землеробства: адаптація до змін клімату та запобігання ерозії ґрунтів.

– ефективність використання азоту (NUE): мінімізація вимивання добрив у водні екосистеми.

– регенеративне сільське господарство: відновлення здоров'я ґрунту та біорізноманіття [16].

Дані звіту Landscape of Climate Finance for Agrifood Systems 2025 свідчать, що глобальні потоки кліматичного фінансування в агропродовольчі системи сягнули майже 100 млрд дол. у 2021/22 роках. Проте інвестиційний розрив для переходу до регенеративних систем залишається величезним – від 250 до 430 млрд дол. щорічно протягом наступних 10 років. Для українських агропідприємств це створює як виклики (необхідність звітності), так і можливості (доступ до дешевого «зеленого» капіталу) [16; 17].

Результативність за цим напрямом вимірюється через специфічні індикатори, такі як обсяг викидів парникових газів на тонну продукції або індекс Nitrogen Use Efficiency. Українські виробники, завдяки особливостям клімату та структурі посівів, вже зараз мають конкурентні переваги за показниками низького рівня внесення пестицидів порівняно з країнами ЄС, що робить їх привабливими для відповідальних інвесторів.

Для комплексної оцінки того, наскільки система управління фінансуванням успішно справляється із завданням відтворення виробничого потенціалу, пропонується використовувати систему інтегральних показників. Одним із таких

є інтегральний показник ефективності використання ресурсного потенціалу (*IPURPP*), який співвідносить результати діяльності з обсягом залучених фінансових ресурсів:

$$IPURPP = \sum_{i=1}^{n} (k_i \cdot \frac{R_i}{FR}) \quad (1)$$

де R_i – часткові показники результативності (рентабельність, енергоефективність, врожайність); FR – сукупний обсяг фінансових ресурсів (власні + залучені); k_i – коефіцієнт вагомості кожного компонента [11].

Крім того, для оцінки фінансової безпеки та стійкості підприємства в умовах війни необхідно моніторити систему індикаторів, представлену в табл. 3.

Таблиця 3 – Система ключових індикаторів оцінки фінансового стану та кредитоспроможності агропідприємств

Група показників	Ключовий індикатор	Цільове значення в агросекторі
Ліквідність	Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,5 (з урахуванням сезонності запасів)
Фінансова стійкість	Коефіцієнт автономії	> 0,5 (вимоги банків для пільгового кредитування)
Ділова активність	Оборотність обігових коштів	Залежить від тривалості операційного циклу культури
Результативність	Рентабельність виробничого потенціалу	Повинна перевищувати середню вартість капіталу (WACC)

Джерело: розроблено автором за [8].

Важливу роль в оцінці результативності відіграє фінансовий аналіз, проте малі агропідприємства часто не мають ресурсів для його якісного проведення. У таких випадках результативність управління підвищується за рахунок співпраці з дорадчими службами, які допомагають у підготовці бізнес-планів для отримання грантів ARISE або кредитів 5-7-9 %.

Порівняння результативності фінансового менеджменту в Україні з сусідніми країнами (Польща, Казахстан) виявляє цікаві закономірності. Польські агропідприємства демонструють вищу стабільність завдяки глибокій інтеграції в систему субсидій ЄС (Common Agricultural Policy – CAP), що знижує ризики для приватних інвесторів. Казахстан, натомість, стикається з більшими

технологічними обмеженнями, попри значні державні вливання в сектор [5].

Українська модель управління фінансуванням, попри умови війни, демонструє унікальну гнучкість (resilience). Висока швидкість адаптації до цифрових інструментів (ДАР, електронні розписки) та ефективна взаємодія держави з банківським сектором дозволили уникнути колапсу виробничого потенціалу. Проте для подальшого зростання конкурентоспроможності необхідно нарощувати частку довгострокових інвестиційних кредитів (наразі вони складають близько 40 % портфеля) та стимулювати розвиток переробних потужностей [14].

Досвід індонезійських регіонів (Кулон-Прого, Джембер) показує, що результативність систем фінансування ланцюгів доданої вартості (value chain financing) дозволяє знизити рівень непрацюючих кредитів (NPL) до вражаючих 1,2 %, що є важливим уроком для українських кооперативів та кластерів [15].

Висновки. Проведене дослідження результативності системи управління фінансуванням виробничого потенціалу аграрних підприємств дозволяє сформулювати наступні узагальнення:

1. Виробничий потенціал аграрного підприємства є багатокомпонентною системою, де фінансові ресурси виступають інтегруючим фактором, що забезпечує синергію між землею, технікою та працею. В умовах сучасних викликів результативність управління цим потенціалом визначається не лише обсягом залученого капіталу, а й здатністю до швидкої адаптації структури фінансування до ризиків воєнного часу та кліматичних змін.

2. Державна підтримка у формі програми «Доступні кредити 5-7-9 %» та проєктів міжнародних інституцій (ARISE Світового банку) стала ключовим чинником виживання та збереження виробничого потенціалу України у 2024–2025 роках. Обсяги кредитування, що перевищують 100 млрд грн на рік, свідчать про високу затребуваність та дієвість механізмів державного гарантування ризиків.

3. Цифрова трансформація фінансового менеджменту (через ДАР, електронні аграрні розписки та FinTech-платформи) є магістральним шляхом підвищення результативності управління. Це дозволяє подолати проблему інформаційної асиметрії, знизити трансакційні витрати та забезпечити фінансову

інклюзію для малих сільгоспвиробників, які складають значну частину аграрного устрою країни.

4. Перехід до парадигми сталого розвитку та відповідність критеріям зеленої таксономії ЄС (зокрема принципу DNSH та Nitrogen Use Efficiency) стає обов'язковою умовою результативного управління фінансуванням у довгостроковій перспективі. Орієнтація на регенеративне землеробство та кліматично-оптимізовані інвестиції відкриває доступ до глобальних ринків «зеленого» капіталу та забезпечує екологічну стійкість виробничого потенціалу.

Для подальшого підвищення результативності системи управління фінансуванням необхідно:

– посилити роль фінансового контролінгу та аналізу як інструментів стратегічного планування, залучаючи спеціалізовані дорадчі служби для підтримки малого бізнесу;

– стимулювати перехід від фінансування виключно оборотного капіталу до інвестиційного кредитування проєктів з високою доданою вартістю (переробка, логістика, біоенергетика);

– забезпечити подальшу гармонізацію вітчизняного законодавства з вимогами ЄС щодо ESG-звітності, що сприятиме притоку прямих іноземних інвестицій у післявоєнне відновлення АПК.

Результативність управління фінансуванням сьогодні є не просто економічним показником, а гарантією національної стійкості, де кожен залучений у виробничий потенціал робить внесок у глобальну продовольчу стабільність.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Саблук П. Т., Кропивко М. Ф. Управління розвитком сільського господарства в умовах децентралізації влади та євроінтеграції. Спілка економістів України. URL: https://seu.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/ chastyna3.pdf.
2. Саблук П. Т., Хомин І. П. Розвиток аграрного сектору України: фінансовий аспект. *Економіка АРК*, 2020. Т. 27. № 8. DOI: https://doi.org/10.32317/2221-1055.202008045.
3. Петренко О. П.; Козак К. Б.; Атамась Г. П.; Ханін А. М. Фінансова політика у формуванні стратегії продовольчої безпеки України. *Food Industry Economics*, 2025. Vol 17. Iss. 3. Pp. 52. DOI: https://doi.org/10.15673/fie.v17i3.3289.
4. Гринчук Ю. С. Структура виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств та управління її удосконаленням. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 2015. Вип.15. Ч.1. С. 48–51. URL: https://hub.kyivstar.ua/articles/agrarnyj-biznes-pid-chas-vijny-trudnoshhi-ta-perspektyvy.

5. Mazur H., Humbatov Y.A., Shevchuk V., Chychkalo-Kondratska I., Chemerys M. Effectiveness of Financial Management and International Support for the Agricultural Sector. *Grassroots Journal of Natural Resources*, 2025.Vol. 8. № 2. DOI: https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.080230.
6. Oleksandrenko I. V. Management of financial activities of agricultural enterprises in Ukraine. *Biznes Inform*, 2024. № 2. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-194-201.
7. Caputo V., Reardon T. Hiding and revealing: a perspective on the paradox of information transparency in diverse agri-food value chain contexts. *Q Open*, 2025.Vol. 5. Iss. 2. qoaf017, DOI: https://doi.org/10.1093/qopen/qoaf0.
8. Kononenko L., Sysolina N., Sysolina I. Financial analysis as a tool for ensuring the economic security of small agricultural enterprises. *Social Economics*, 2025. № 71. Pp. 187–206. DOI: https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-71-16.
9. Financing for Regenerative Agriculture. The Rockefeller Foundation, 2024. URL: https://www.rockefellerfoundation.org/reports/financing-for-regenerative-agriculture/.
10. Карась Ю. Теоретичний зміст поняття «виробничий потенціал» аграрного підприємства. *Економіка та суспільство*, 2022. № 46. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-27.
11. Шаманська О. І. Система оцінки ефективності управління ресурсним потенціалом підприємств АПК. *Ефективна економіка*, 2016. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2016/14.pdf.
12. У 2025 році в Україні державні програми охопили десятки тисяч аграріїв, - Комітет з питань аграрної та земельної політики. Верховна Рада України. 12.01.2026. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/269693.html.
13. Новий інструмент: у Верховній Раді зареєстровано законопроєкт щодо електронних аграрних розписок. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку 2023. URL: https://www.nssmc.gov.ua/novyi-instrument-u-verkhovnii-radi-zareiestrovano-zakonoproiekt-shchodo-elektronnykh-ahrarnykh-rozpysok/.
14. Доступні кредити 5-7-9%: 19,1 млрд грн уже залучено аграріями цього року, - Комітет з питань аграрної та земельної політики. Верховна Рада України. 2025. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/261953.html
15. Widi R. H., Supraapto A., Ellyta E. Innovative Agricultural Financing Models to Enhance Farmers' Access to Sustainable Credit and Investment. *Jurnal Ilmiah Manajemen Kesatuan.* 2025. Vol.13(5) pp. 3791-3802 DOI: https://doi.org/10.37641/jimkes.v13i5.3387.
16. Критерій сталості продукції українського агробізнесу на базі керівних принципів FAO та Таксономії ЄС – драйвер зміцнення позиції на сировинних ринках. EY. 2023. URL: https://www.ey.com/uk_ua/insights/climate-change-sustainability-services/the-criterion-of-sustainability-for-ukrainian-agribusiness.
17. Vishnumolakala H., Faucheux L., Olutoke J. Landscape of Climate Finance for Agrifood Systems 2025. May 2025. URL: https://www.climatepolicyinitiative.org/wp-content/uploads/2025/05/Landscape-of-Climate-Finance-for-Agrifood-Systems-2025.pdf.

REFERENCES:

1. Sabluk P. T., Kropyvko M. F. (n.d.). *Upravlinnia rozvytkom silskoho hospodarstva v umovakh detsentralizatsii vlady ta yevrointehratsii* [Management of agricultural development in terms of power decentralization and European integration]. Union of Economists of Ukraine. Retrieved from https://seu.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/chastyna3.pdf.
2. Sabluk P. T., Khomyn I. P. (2020). Rozvytok ahrarnoho sektoru Ukrainy: finansovyi aspekt [Development of the agricultural sector of Ukraine: Financial aspect]. *Ekonomika APK*, 27(8). https://doi.org/10.32317/2221-1055.202008045.
3. Petrenko O. P., Kozak K. B., Atamas H. P., Khanin A. M. (2025). Finansova polityka u formuvanni stratehii prodovolchoi bezpeky Ukrainy [Financial policy in the formation of food security strategy of Ukraine]. *Food Industry Economics*, 17(3). 52. https://doi.org/10.15673/fie.v17i3.3289.

4. Hrynchuk Yu. S. (2015). Struktura vyrobnycho-resursnoho potentsialu ahrarnykh pidpryiemstv ta upravlinnia yii udoskonalenniam [The structure of the production and resource potential of agricultural enterprises and the management of its improvement]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 15(1). 48–51. Retrieved from https://hub.kyivstar.ua/articles/agrarnyj-biznes-pid-chas-vijny-trudnoshhi-ta-perspektyvy.

5. Mazur H., Humbatov Y. A., Shevchuk V., Chychkalo-Kondratska I., Chemerys M. (2025). Effectiveness of Financial Management and International Support for the Agricultural Sector. *Grassroots Journal of Natural Resources*, 8(2). https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.080230.

6. Oleksandrenko I. V. (2024). Management of financial activities of agricultural enterprises in Ukraine. *Biznes Inform*, 2. https://doi.org/10.32833/2222-4459-2024-2-194-201.

7. Caputo V., Reardon T. (2025). Hiding and revealing: A perspective on the paradox of information transparency in diverse agri-food value chain contexts. *Q Open*, 5(2). qoaf017. https://doi.org/10.1093/qopen/qoaf017.

8. Kononenko L., Sysolina N., Sysolina I. (2025). Financial analysis as a tool for ensuring the economic security of small agricultural enterprises. *Social Economics*, 71. 187–206. https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-71-16.

9. The Rockefeller Foundation. (2024). *Financing for Regenerative Agriculture*. Retrieved from https://www.rockefellerfoundation.org/reports/financing-for-regenerative-agriculture/.

10. Karas Yu. (2022). Teoretychnyi zmist poniattia «vyrobnychyi potentsial» ahrarnoho pidpryiemstva [Theoretical content of the concept of «production potential» of an agricultural enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 46. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-27.

11. Shamanska O. I. (2016). Systema otsinky efektyvnosti upravlinnia resursnym potentsialom pidpryiemstv APK [The system of evaluating the effectiveness of resource potential management of agro-industrial complex enterprises]. *Efektyvna ekonomika*, 2. Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2016/14.pdf.

12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2026, January 12). *U 2025 rotsi v Ukraini derzhavni prohramy okhopyly desiatky tysiach ahrariiv* [In 2025, state programs in Ukraine covered tens of thousands of farmers]. Retrieved from https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/269693.html.

13. National Securities and Stock Market Commission. (2023). *Novyi instrument: u Verkhovnii Radi zareiestrovano zakonoproiekt shchodo elektronnykh ahrarnykh rozpysok* [New instrument: A bill on electronic agricultural receipts has been registered in the Verkhovna Rada]. Retrieved from https://www.nssmc.gov.ua/novyi-instrument-u-verkhovnii-radi-zareiestrovano-zakonoproiekt-shchodo-elektronnykh-ahrarnykh-rozpysok/.

14. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Dostupni kredyty 5-7-9 %: 19,1 mlrd hrn uzhe zalucheno ahrariiamy tsoho roku* [Affordable loans 5-7-9 %: 19.1 billion UAH has already been attracted by farmers this year]. Retrieved from https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/261953.html.

15. Widi R. H., Supraapto A., Ellyta E. (2025). Innovative Agricultural Financing Models to Enhance Farmers' Access to Sustainable Credit and Investment. *Jurnal Ilmiah Manajemen Kesatuan*, 13(5). 3791–3802. https://doi.org/10.37641/jimkes.v13i5.3387.

16. EY. (2023). *Kryterii stalosti produktsii ukrainskoho ahrobiznesu na bazi kerivnykh pryntsypiv FAO ta Taksonomii YeS – draiver zmitsnennia pozytsii na syrovynnykh rynkakh* [Sustainability criterion for Ukrainian agribusiness products based on FAO guidelines and EU Taxonomy – a driver for strengthening positions in commodity markets]. Retrieved from https://www.ey.com/uk_ua/insights/climate-change-sustainability-services/the-criterion-of-sustainability-for-ukrainian-agribusiness.

17. Vishnumolakala H., Faucheux L., Olutoke J. (2025). *Landscape of Climate Finance for Agrifood Systems 2025*. Climate Policy Initiative. Retrieved from https://www.climatepolicyinitiative.org/wp-content/uploads/2025/05/Landscape-of-Climate-Finance-for-Agrifood-Systems-2025.pdf.

Стаття надійшла до редакції:14.01.2026; рецензування: 25.01.2026;
прийнята до публікації 05.02.2026. Автори прочитали и дали згоду рукопису.
The article was submitted on 14.01.2026; revised on 25.01.2026; and accepted for publication on 05.02.2026. The authors read and approved the final version of the manuscript.